

Kritik mot Polismyndigheten för behandlingen av en man som omhändertagits för berusning

Beslutet i korthet: AA omhändertogs för berusning och fördes till en polisarrest. Vid avvisiteringen fick han bl.a. lämna ifrån sig medicin. I cellen blev han senare fråntagen alla sina kläder och den madrass som fanns där. Under drygt sex timmar vistades han i cellen utan tillgång till filt, madrass eller några kläder. Han fick inte heller tillgång till sin medicin. Under den tiden förekom tillsyn av kvinnlig personal. JO har tidigare uttalat att poliser och annan personal vid Polismyndigheten som inte har sjukvårdsutbildning måste vara försiktiga med att göra medicinska bedömningar av omhändertagna och i stället överlåta sådana bedömningar till läkare. I beslutet uttalar JO att samma försiktighet bör iaktas vid bedömningar av om en omhändertagen behöver tillgång till medicin, oavsett om det är fråga om medicin som den omhändertagne har recept på eller medicin som den omhändertagne begär att få. Polismyndigheten kritiserades för att man inte samrådde med läkare eller dokumenterade bedömningen att AA inte skulle få sin medicin. Polismyndigheten kritiserades också för att AA under nästan sex timmar vistades i cellen helt naken utan att bli erbjuden en filt eller, efter ny bedömning, sina kläder samt för att kvinnlig personal deltog i tillsynen under denna period.

Anmälan

I en anmälan till JO förde AA fram klagomål mot Polismyndigheten, polisregion Nord, för hur han behandlades i arresten sedan han omhändertagits för berusning. Han anförde i huvudsak följande.

I arresten blev han fråntagen sin blöta t-shirt som han försökte torka på golvet i cellen, eftersom polisen tyckte att det såg ut som om han försökte ta livet av sig. Han blev då irriterad och satte upp madrassen i cellen mot dörren för att hindra insyn. Efter ett tag tog polisen ifrån honom madrassen, och han tvingades i samband med det att klä av sig naken och lämna alla kläder till polisen. Han var helt naken under större delen av natten och morgonen. Minst tre poliser såg honom naken, varav en kvinnlig polis. Under tiden i cellen klagade han upprepade gånger på att han saknade sin medicin mot sömnstörning (hypersomni) och epilepsi. Han fick inte den medicin han behövde, vilket bl.a.

orsakade obehag, oförmåga att sova och hallucinationer. Han klagade också på att han frös och frågade efter en filt, men fick varje gång nekande svar.

Utredning

Polismyndigheten (BB) yttrade sig om behandlingen av AA i arresten. Inför yttrandet hade de befattningshavare som deltagit i omhändertagandet och tillsynen av honom fått tillfälle att lämna upplysningar.

Polismyndigheten lämnade följande redogörelse för bakgrunden till händelsen.

AA omhändertogs den 21 maj 2017 med stöd av lagen om omhändertagande av berusade personer m.m (LOB). Ingridandet gjordes kl. 2.43 av polisassistent CC och skedde på en [hamburgerrestaurang] vid Stortorget i Östersund på den grunden att AA inte kunde ta hand om sig själv och att han bedömdes utgöra en fara för annan. Troligt berusningsmedel var alkohol i förening med annat okänt berusningsmedel. AA fördes till polisstationen i Östersund kl. 2.45 av CC och polisassistenten DD. Epilepsi och insomni angavs i protokollet under rubriken sjukdomar/skador. I samband med avvisiteringen fick AA lämna ifrån sig bl.a. byxor, jacka, livrem, skor, två strumpor, fyra tabletter modafinn och 4,5 tabletter zolpidem. Ansvariga för avvisiteringen var "CC/DD". Det framgår att AA vägrade eller av annan orsak inte skrev under godsförteckningen. AA insattes i arresten kl. 2.50 av CC efter beslut av stationsbefälet EE. Säkerhetsbedömningen avseende AA gjordes kl. 2.55 av DD. Tillsyn skulle ske var 15:e minut. Tidigare känd brottslighet, berusningsmedlen alkohol och narkotika samt tecken på psykisk ohälsa utgjorde bedömningsgrunderna. Det framgår även av protokollet avseende säkerhetsbedömningen att AA uppgav att han led av och medicinerade mot sjukdomarna epilepsi och insomni. Av tillsynsbladet framgår att kl. 3.03 togs madrassen ut ur AA:s cell. Samtidigt fråntogs också AA de kvarvarande kläderna. Anteckningen är gjord av arrestvakten FF. Av den framgår även att beslutet var "OK av SB". Klockan 8.45 beslutade inspektör GG att AA skulle frigges. Klockan 8.47 frigavs AA av inspektör HH.

Polismyndigheten redovisade upplysningar från de berörda befattningshavarna. När det gäller behandlingen av AA angavs följande.

Stationsbefälen

EE har uppgett i huvudsak följande. Han är inspektör och var stationsbefäl under större delen av den tid som AA var frihetsberövad hos polisen i Östersund den 21 maj 2017. [– – –] – Alla som blir inlåsta tillfrågas om de har någon sjukdom och om de medicinerar för någonting. I det aktuella fallet berättade AA om sin sjukdomsbild. De gav inte AA någon medicin eftersom de ansåg att det i de flesta fall är olämpligt att ta medicin i samband med att man intagit alkohol. I det aktuella fallet misstänkte de även att AA hade intagit någon form av narkotika vilket var ytterligare en orsak till att inte ge AA någon medicin. De visste inte hur detta skulle ha påverkat AA:s hälsotillstånd. Han kommer inte ihåg om AA efterfrågade några mediciner under sin vistelse i arresten, men AA uppgav däremot att denne medicinerade. – Han minns inte alla detaljer i ärendet men många gånger när intagna börjar klä av sig och håller på med sina kläder, gör de det för att försöka skada sig själva på något sätt. Han har varit med om ganska många personer som försökt strypa sig med hjälp av något av de klädesplagg som de haft på sig när de blivit inlåsta. Då AA uppträdde som han gjorde fanns det en misstanke om att han skulle försöka använda sin tröja för att skada sig. – Om en intagen sätter något för det fönster som används för att utöva tillsyn över de intagna, tas i regel alltid detta ut. Då en person har betett sig på det sätt som AA gjorde vill han och hans kollegor försäkra sig om att minimera riskerna för att den intagne skadar sig själv. Därför tar de ofta det säkra före det osäkra och

tar av den intagne samtliga kläder. Han har full förståelse för att detta kan upplevas förnedrande men vill betona att syftet enbart är att säkerställa att den intagne inte ska göra sig själv illa. – Han vet inte om AA kläddes av naken inför någon kvinna. AA fråntogs kläderna för att han betedde sig märkligt och de såg det som en säkerhetsåtgärd att ta ut kläderna från cellen. – Han kan inte erinra sig att han fått någon information om att AA skulle ha klagat på att denne frös.

GG har uppgett i huvudsak följande. Han [...] påbörjade sitt arbetspass kl. 6.30 på morgonen den 21 maj 2017. [– – –] – Vid överlämnandet fanns det inga indikationer på att AA behövde sin medicin och som han kommer ihåg det hade AA inte efterfrågat sin medicin under morgonen. Enligt hans bedömning var AA fortfarande alkohol- eller narkotikapåverkad och kunde vänta med att inta sina mediciner till dess att han släpptes efter förhör. Han och hans kollegor är inte läkare eller medicinskt utbildade men att blanda mediciner som innehåller narkotikaklassade preparat med alkohol kan resultera i att den omhändertagna personen utsätts för fara. – AA blev uttagen ur cellen sex timmar efter ingripandet på [hamburgerrestaurangen], eftersom han skulle höras som misstänkt för narkotikabrott, eget bruk. AA hade då ständig tillsyn av den polisman som höll förhör med honom.

Övrig polispersonal

CC har uppgett i huvudsak följande. [– – –] [Hon och DD] ansvarade för att AA avvisiterades. [I] normala fall får en manlig intagen ha kvar ett plagg på överkroppen som inte innehåller snören, t.ex. en t-shirt, och även kalsonger. Hon kan inte erinra sig att det skulle ha varit på något annat sätt i det aktuella fallet. [– – –]

DD har uppgett i huvudsak följande. [– – –] När de kom in i arresten var AA ganska irriterad över att han var omhändertagen. Efter att hon hade avvisiterat AA gick hon för att skriva LOB-blanketten. [– – –] Hon har inte kunnat erinra sig någonting utmärkande när AA kläddes av [och han] kläddes i vart fall inte av naken framför henne.

Arrestantvakterna

JJ har uppgett i huvudsak följande. [– – –] AA behandlades enligt gängse reglemente och med gängse tillsyn. – När det gäller medicineringen så förekom det inget tjat från AA:s sida, som han kommer ihåg det, vilket är vanligt för personer som är intagna med stöd av LOB. Om medicinerna inte anses vara ett akut måste tar ofta stationsbefälet beslutet att inte ge den intagne mediciner när denne är påverkad. – AA kläddes inte av naken inför någon kvinna, men däremot kan tillsynen av AA ha skett med kvinnlig arrestantvakt. Detta försöker de emellertid i största möjliga mån undvika [– – –]. – AA klagade inte över att han frös. Överlag klagade AA väldigt lite men betedde sig allmänt underligt.

FF har i huvudsak uppgett följande. Vid ankomsten frågade stationsbefälet om AA hade några sjukdomar och om denne medicinerade. Hon hörde endast att AA berättade att denne led av epilepsi men hur Polismyndigheten resonerar när det gäller mediciner vet hon inte. Under tiden som AA var intagen kan hon inte erinra sig att han sade någonting om några mediciner. – Hon kommer ihåg att AA fick ta av sig kläderna inne i cellen, men minns däremot inte hennes exakta position när han gjorde det. Hon stod emellertid någonstans utanför cellen, men i närheten, i samband med att AA:s kläder avlägsnades och var beredd att hjälpa till ifall det skulle hända någonting. Hon var emellertid aldrig inne i cellen och var inte delaktig när kläderna togs av. Hon kommer inte ihåg alla som var närvarande vid detta tillfälle (förutom hennes kollegor). Det var nämligen flera poliser där. Som hon kommer ihåg det var det bara män i cellen när AA klädde av sig. – Hon kan inte erinra sig att AA ringde på och sade att han frös, men beslutet om att allt skulle ut ur cellen var fattat av stationsbefälet vilket de rättade

sig efter. Det innebär att de inte heller får lämna in något i cellen. Om AA hade ringt och bett om en filt hade svaret med högsta sannolikhet därför blivit ”nej”.

KK har i huvudsak uppgett följande. När det gäller medicinerna kan han inte erinra sig annat än att stationsbefälet tagit beslutet att AA varit i ett sådant påverkat skick att [det] inte [var] lämpligt att AA skulle ta dessa. – När det gäller kläderna togs dessa av [AA] av polispersonal och det skedde inte inför någon kvinna. Det kan emellertid vara så att en kvinna (arrestpersonal/kriminalvårdare) var med och utövade tillsynen. Anledningen till att kläderna fråntogs AA var att han stökade runt med dessa i cellen. För alla personer som är omhändertagna enligt LOB gäller att man inte vill ha lösa kläder i cellen som kan användas i självskadande syfte. – Om AA skulle ha ringt och sagt att han frös skulle de ha kontaktat stationsbefälet och framfört den informationen. Om stationsbefälet då skulle ha tagit beslutet att ingen filt får tas in på grund av tidigare beslut om att allting skulle tas ut ur cellen, kan de i stället höja värmen i cellen. – Madrassen togs ut eftersom tillsynen av AA inte kunde göras då denne hade rest madrassen för tillsynsluckan i dörren. – AA har på inget sätt behandlats annorlunda än någon annan. De beslut som togs under natten var för att minimera risken för självskadebeteende och för att kunna genomföra tillsyn.

Polismyndigheten redovisade följande bedömning.

Behandlingen av AA i arresten

Avvisiteringen

Utredningen i ärendet ger vid handen att AA avvisiterades så snart han anlände till arrestlokalen. Med stöd av både de lokala tjänsteföreskrifterna och de lokala arrestinstruktionerna omhändertogs bl.a. AA:s mediciner. Polismyndigheten anser att förfarandet är riktigt och att det inte finns anledning att rikta kritik mot myndigheten för denna hantering.

Besluten att frånta AA madrassen och kläderna

Av tillsynsbladet framgår att AA kl. 3.03 fråntogs madrassen i cellen och sina kläder efter beslut av stationsbefälet. Utredningen ger en samstämmig bild av att AA under natten reste madrassen i cellen och täckte för tillsynsluckan i dörren. Polismyndigheten anser att det var befogat av stationsbefälet att besluta att frånta AA madrassen eftersom det inte var möjligt för arrestpersonalen att utöva tillsynen över AA med tillsynsluckan blockerad. Polismyndigheten anser att beslutet att ta ut madrassen är förenligt med bestämmelserna i 1 kap. 7 och 8 §§ FAP 102-1. Det finns således inte anledning att rikta kritik mot myndigheten för detta förfarande.

När det gäller beslutet att frånta AA hans kläder noterar Polismyndigheten att AA vidgått att han själv tog av sig sin t-shirt i cellen. Han har anfört att han i syfte att torka den och fördriva tiden försökte lägga den helt plan på golvet. Av hans uppgifter framgår att han blev fråntagen denna eftersom en polisman ansåg att det såg ut som att AA försökte ta livet av sig genom att knyta en snara. Han har vidare uppgett att han blev tvingad att ta av sig samtliga kläder, inklusive kalsongerna, som en följd av incidenten med madrassen.

Polismyndigheten konstaterar att de kläder som en intagen har rätt att bära enligt 3 kap. 3 § FAP 102-1 får begränsas om det är nödvändigt för att förhindra att den intagne allvarligt skadar sig själv. Myndigheten konstaterar även att det av samma föreskrifter framgår att en intagen alltid bör ha någonting att skylla sig med och inte får vistas i arresten utan kläder under längre tid än vad som är nödvändigt för dennes egen säkerhet. [JO har] i ett flertal beslut framhållit detsamma samt understrukit att det i kravet på att varje intagen ska bemötas med respekt och förståelse för de särskilda svårigheter som är förenade med frihetsberövandet, ligger att en intagen normalt ska erbjudas en filt om han eller hon av säkerhetsskäl inte kan få behålla sina kläder.

Polismyndigheten anser att beslutet att frånta AA hans t-shirt och senare även hans kalsonger, under omständigheterna var en befogad åtgärd som har stöd i myndighetens föreskrifter. Polismyndigheten konstaterar att syftet med beslutet enbart varit att förhindra att AA skulle skada sig själv. I sammanhanget kan noteras att de berörda befattningshavarna gett en samstämmig bild av att AA under natten uppträdde märkligt. Ingen av de berörda befattningshavarna har kunnat erinra sig att AA anmärkt på att han frös.

Polismyndigheten konstaterar emellertid att AA, när han fråntogs kläderna, borde ha erbjudits en filt att skylla sig med, och att han borde ha erbjudits filten oavsett om han uppgav att han frös eller inte. För denna hantering förtjänar myndigheten kritik.

Eftersom en intagen inte heller får vistas i en arrestcell utan kläder under längre tid än vad som är nödvändigt anser myndigheten att beslutet att frånta AA kläderna också borde ha omprövats under natten i syfte att återlämna något eller några klädesplagg om AA:s tillstånd medgav det. Att en sådan omprövning av beslutet sker kan t.ex. dokumenteras på tillsynsbladet.

Angående påståendet att AA kläddes av naken inför en kvinna

Utredningen i ärendet ger inte stöd för att AA kläddes av naken inför någon kvinna. Det är däremot möjligt att tillsynen av AA utövades av en kvinnlig arrestvakt under tiden som AA vistades naken i cellen. Som framgått i ärendet hade AA tillsyn var 15:e minut. Polismyndigheten konstaterar att enligt 4 kap. 7 § sista stycket häkteslagen får en kroppsvisitation av en man utföras eller bevitnas av en kvinna endast om detta är nödvändigt. Myndigheten anser att det är rimligt att tillsynen av en manlig intagen som fråntagits sina kläder efter beslut från stationsbefälet, på motsvarande sätt som gäller för kroppsvisitationer, endast utövas av en kvinna när detta är nödvändigt.

Av tillsynsbladet framgår att tillsynen av AA endast vid ett begränsat antal tillfällen utövades av en kvinnlig arrestvakt. Polismyndigheten anser att det därför inte finns anledning att rikta kritik mot myndigheten med anledning av detta förfarande.

AA:s rätt till läkemedel

Polismyndigheten konstaterar att det av AA:s klagomål inte framgår vad som gällt kring ordineringsen av hans medicin, dvs. med vilket intervall och på vilket sätt denna skulle intas. De befattningshavare som på olika sätt var inblandade i tillsynen över AA den aktuella natten har inte uppfattat att AA efterfrågade sina mediciner eller att han skulle ha varit i behov av sina läkemedel, trots att AA hävdade motsatsen. Enligt Polismyndighetens uppfattning kan det inte anses helt klart att AA verkligen var i behov av sina mediciner. De olika befattningshavarna har framhållit att orsaken till att AA inte erhöll sina läkemedel var för att det ansågs alltför riskabelt att ge honom dessa när han var påverkad av alkohol och eventuellt även av narkotika.

Polismyndigheten konstaterar emellertid att det av myndighetens egna föreskrifter, 6 kap. 2 § FAP 102-1, framgår att en intagen som förskrivits viss medicin ska få tillgång till den enligt förskrivningen och att förskrivningen ska dokumenteras. Mot bakgrund av detta anser myndigheten att utgångspunkten borde ha varit att AA skulle ha fått sina läkemedel på de sätt som förskrivits honom av läkare.

Polismyndigheten anser vidare att personalen, om det förelåg osäkerhet kring det lämpliga i att kombinera alkohol eller narkotika med visst läkemedel, borde tagit kontakt med sjukvården för att klargöra vilka risker som förelåg med att kombinera aktuellt läkemedel med alkohol/narkotika respektive att helt neka den intagne förskrivna medicinering. Beslutet att neka AA förskrivna medicinering borde således ha tagits i samråd med sjukvårdspersonal. För detta förtjänar myndigheten kritik.

Avslutande synpunkter

Med anledning av det aktuella ärendet anser Polismyndigheten att det finns behov av att skriftligen informera samtlig personal vid den aktuella arrestlokalen om att en intagen som fråntas sina kläder normalt ska erbjudas en filt att skylla sig med. Därtill ska särskilt framhållas vikten av att beslutet att frånta den intagne samtliga kläder omprövas och att omprövningen dokumenteras. Myndigheten ser även ett behov av att informera om de regler som gäller för intagna som medicinerar med receptförskrivna läkemedel.

Anmälares yttrande

AA kommenterade Polismyndighetens yttrande och anförde i huvudsak följande. Det var en person som under natten tog emot hans klagomål på att det var kallt i cellen och på att han inte fick sin medicin. Om den personen är någon av de befattningshavare som har yttrat sig vet han inte. Han fick under natten information om att temperaturen i cellen höjdes, men kände ingen skillnad. Han ifrågasätter hur hans hantering av kläderna i cellen kunde misstas för ett försök att hänga sig. Han vet inte om det var någon kvinna närvarande när han fick ta av sig alla kläder, men han är säker på att det under natten kom in en kvinna i cellen. När det gäller medicinerna blev han erbjuden en viss medicin, men inte den han var i behov av.

Rättslig reglering**Behandling av den som förvaras i en polisarrest**

I häkteslagen finns grundläggande bestämmelser om hur den som förvaras i en polisarrest ska behandlas. Som en allmän utgångspunkt anges där att varje intagen ska bemötas med respekt för sitt människovärde och med förståelse för de särskilda svårigheter som är förenade med ett frihetsberövande, samt att verkställigheten ska utformas så att negativa följder av frihetsberövandet motverkas. (Se 1 kap. 4 och 5 §§ häkteslagen.)

Kroppsvsitation

Den som ska tas in i en förvaringslokal ska senast vid ankomsten kroppsvisiteras för att söka efter otillåtna föremål, om det inte är uppenbart obehövligt (4 kap. 2 § häkteslagen). En kroppsvsitation får som huvudregel inte utföras eller bevittnas av någon av motsatt kön som inte är läkare eller legitimerad sjuksköterska (4 kap. 7 § häkteslagen). Den som kontrolleras vid en kroppsvsitation ska visas all den hänsyn som omständigheterna medger (13 § första stycket häktesförordningen).

Rätt till kläder

En intagen ska vid behov förses med kläder och skor. Tillgången till kläder och skor får begränsas om det är nödvändigt för att förhindra att den intagne allvarligt skadar sig själv eller någon annan. Den intagne bör alltid ha något att skylla sig med och får inte vistas i arresten utan kläder under längre tid än vad som är nödvändigt för den intagnes egen säkerhet. (Se 3 kap. 3 § Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om polisarrest, PMFS 2015:7, FAP 102-1, och det allmänna rådet till den bestämmelsen.)

JO har tidigare framhållit att det inte är acceptabelt att låta någon vistas i arresten utan kläder under en längre tid och att den omhändertagne normalt bör erbjudas ersättningskläder, en filt eller något liknande om han eller hon frångått sina kläder av säkerhetsskäl. (Se bl.a. JO:s beslut den 29 juli 2013, dnr 6237-2012 och 6914-2012, JO 2017/18 s. 244, dnr 2817-2015, JO:s beslut den 9 mars 2017, dnr 6542-2015, och JO 2017/18 s. 248, dnr 4945-2016.)

Rätt till medicin

Den som omhändertagits på grund av berusning ska ses till fortlöpande. Om den omhändertagnes tillstånd ger anledning till det ska han eller hon föras till sjukhus eller läkare tillkallas så snart det kan ske (6 § lagen om omhändertagande av berusade personer m.m.).

En intagen ska i samband med att denne tas in i arresten bl.a. informeras om de rättigheter och skyldigheter som han eller hon har enligt häktesförordningen, såsom tillgång till hälso- och sjukvård. (Se 1 kap. 4 § PMFS 2015:7, FAP 102-1). I samband med intagningen ska den intagne tillfrågas om sitt hälsotillstånd och om han eller hon har någon medicin förskrivet. En intagen som har recept på viss medicin ska få tillgång till den enligt receptet, vilket också ska dokumenteras. (Se 6 kap. 1 och 2 §§ PMFS 2015:7, FAP 102-1.)

Dokumentation

För intagna i polisarrest ska det föras en journal i form av ett arrestantblad eller omhändertagandeblad. Alla beslut som har fattats samt viktiga händelser eller väsentliga uppgifter om vidtagna eller planerade åtgärder när det gäller den intagne ska dokumenteras. Även uppgifter om andra omständigheter som är av betydelse för vistelsen i arresten ska dokumenteras, och detta ska göras så snart som möjligt. (Se 5 § häktesförordningen och 2 kap. 2 och 3 §§ PMFS 2015:7, FAP 102-1.)

Bedömning

Min granskning har avsett vad som förekommit sedan AA omhändertagits på grund av berusning och förts till polisstationen.

Rätt till medicin

JO har vid flera tillfällen uttalat att det är viktigt med en omsorgsfull tillsyn för att uppmärksamma om den omhändertagnes hälsotillstånd är sådant att det finns anledning att tillkalla läkare. Om en omhändertagen begär att en läkare ska kontaktas eller uppvisar tecken som kan tyda på sjukdom måste poliser och annan personal vid Polismyndigheten som inte har sjukvårdsutbildning vara försiktiga med att göra medicinska bedömningar och i stället överlåta sådana bedömningar till läkare. Felbedömningar av en omhändertagen persons hälsotillstånd kan få mycket allvarliga konsekvenser. (Se t.ex. JO 2012/13 s. 158, dnr 5244-2011, JO:s beslut den 11 april 2017, dnr 799-2016, och JO 2018/19 s. 352, dnr 2468-2016.) Samma försiktighet bör naturligtvis iakttas vid bedömningar av om en omhändertagen behöver tillgång till medicin, oavsett om

det är fråga om medicin som den omhändertagne har recept på eller medicin som den omhändertagne begär att få.

Av utredningen framgår att AA berättade att han led av såväl epilepsi som en sömnstörning och att han åt medicin för dessa sjukdomar. Det framgår också att AA i samband med avvisiteringen fick lämna ifrån sig tabletter. Som Polismyndigheten konstaterat har visserligen ingen av de berörda befattningshavarna uppfattat att AA frågade efter sina mediciner. Samtidigt har båda stationsbefälen angett att AA inte fick någon medicin eftersom de bedömde att det inte var lämpligt att han intog medicin i det tillstånd han befann sig. Den bedömningen var enligt min mening en sådan som poliser och annan personal vid Polismyndigheten som inte har sjukvårdsutbildning ska vara försiktiga med och i stället överlåta till läkare. Eftersom utgångspunkten är att en intagen som har recept på viss medicin ska få tillgång till den, borde stationsbefälen ha samrått med en läkare om det var lämpligt för AA att ta medicinen i det tillstånd han befann sig i. Denna bedömning borde också ha dokumenterats. Polismyndigheten har alltså brustit i den delen och ska kritiseras för att varken ha samrått med en läkare eller ha dokumenterat den bedömning de gjorde om att AA inte skulle få sin medicin.

Rätten till kläder och filt

Jag har tidigare uttalat att en begränsning av de kläder som en intagen ges rätt att ha på sig i arrestcellen får accepteras om det behövs för bl.a. hans eller hennes säkerhet. En individuell bedömning av vilka klädesplagg den som är intagen får ha på sig måste därför göras. En frihetsberövad person som uppger att han eller hon fryser ska självklart erbjudas kläder eller en filt om det är möjligt med hänsyn till hans eller hennes säkerhet. (Se bl.a. JO 2017/18 s. 244, dnr 2817-2015.)

Av utredningen framgår att AA kort efter att han blev insatt i cellen fick lämna ifrån sig alla sina kläder samtidigt som madrassen togs ut ur cellen. De överväganden som gjordes om vilka kläder AA skulle få ha på sig dokumenterades inte. Av de upplysningar som en av arrestantvakterna lämnat framgår dock att AA stökade runt med sina kläder i cellen och att madrassen togs ut för att tillsynen av honom skulle kunna genomföras. Vidare har det uppgetts att besluten togs för att minimera risken för självskadebeteende. Jag har inga synpunkter på att madrassen togs bort för att tillsynen skulle kunna genomföras. Däremot är jag tveksam till om beslutet att av säkerhetsskäl ta ifrån AA alla kläder grundade sig på en noggrann bedömning av AA:s uppträdande. Såväl ett stationsbefäl som en arrestantvakt har uttalat sig på ett sätt som talar för att bedömningen grundade sig på generella antaganden om intagna som omhändertagits på grund av berusning.

Det måste också ifrågasättas om det var nödvändigt att AA fick vistas naken i cellen under nästan sex timmar, utan tillgång till något klädesplagg eller en filt. En sådan behandling av en intagen kan enligt min mening endast försvaras om det finns mycket starka säkerhetsskäl. I en sådan situation bör arrestpersonalen

kontinuerligt vara uppmärksam på om förhållandena ändras, så att den intagne inte tvingas att vara utan kläder eller filt längre än vad som är nödvändigt. Det framgår inte om några sådana överväganden gjordes.

Polismyndigheten ska kritiseras för att AA under nästan sex timmar vistades i cellen helt naken utan att bli erbjuden en filt eller, efter ny bedömning, sina kläder. Det finns däremot inte skäl att kritisera myndigheten för beslutet att ta ifrån AA samtliga kläder.

Tillsyn

Som Polismyndigheten konstaterat ger utredningen inte stöd för att AA tvingades klä av sig inför en kvinna i samband med att han fick lämna ifrån sig alla sina kläder. Det är dock klarlagt att tillsynen av AA, sedan han fråntagits alla sina kläder, även sköttes av kvinnlig personal. Enligt min mening bör tillsyn av kvinnlig personal undvikas eller begränsas i ett fall då en manlig intagen är helt naken i cellen. Av tillsynsbladet framgår att såväl manlig som kvinnlig personal arbetade under natten. Det hade därmed varit möjligt att låta manlig personal sköta tillsynen av AA under den period som han var helt naken i cellen.

Polismyndigheten ska kritiseras för behandlingen av AA även i denna del.

Övrigt

Avslutningsvis instämmer jag i Polismyndighetens bedömning om behovet av att skriftligen informera all personal vid arresten i Östersund om vad som gäller, dels när en intagen har blivit fråntagen sina kläder, dels när en intagen ska ta viss medicin enligt recept från läkare.

Ärendet avslutas.